

**EKSPERTYZA PRZYRODNICZA NA POTRZEBY UZUPEŁNIENIA STANU
WIEDZY W OBSZARACH NATURA 2000 WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO
ETAP II (badania dwuetapowe):**

Puszcza nad Gwdą PLB300012

inwentaryzowane przedmioty ochrony:

A030 bocian czarny *Ciconia nigra*, A073 kania czarna *Milvus migrans*, A074 kania ruda *Milvus milvus*, A075 bielik *Haliaeetus albicilla*, A215 puchacz *Bubo bubo*

Fot: Zbigniew Kajzer

Zamawiający:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie
ul. Teofila Firlika 20
71-637 Szczecin

Wykonawca :

ECO-EXPERT

Sebastian Guentzel i Łukasz Ławicki Sp.j.
ul. Dworcowa 2/317, 70-206 Szczecin

Eksperci:

Sebastian Guentzel, Łukasz Ławicki, Mateusz
Gutowski, Maciej Duda, Damian Ostrowski

Opracowanie wykonano w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0191/16 pn. „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.

Szczecin, październik 2020

Spis treści

1. INFORMACJE OGÓLNE	4
2. SKŁAD ZESPOŁU EKSPERCKIEGO	4
3. PODSTAWY OPRACOWANIA	5
4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU	6
5. METODYKA	7
5.1. METODYKA PRAC TERENOWYCH	7
6. INWENTARYZACJA BOCIANA CZARNEGO <i>CICONIA NIGRA</i>	9
6.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK	9
6.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ	9
6.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ	9
6.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	10
6.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	10
6.6. ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ	11
6.7. PODSUMOWANIE	11
7. INWENTARYZACJA KANI CZARNEJ <i>MILVUS MIGRANS</i>	11
7.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK	11
7.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ	12
7.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ	12
7.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	12
7.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	13
7.6. ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ	13
7.7. PODSUMOWANIE	14
8. INWENTARYZACJA KANI RUDEJ <i>MILVUS MILVUS</i>	14
8.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK	14
8.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ	14
8.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ	15
8.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	15
8.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	15
8.6. ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ	16
8.7. PODSUMOWANIE	16
9. INWENTARYZACJA KANI BIELIKA <i>HALIAEETUS ALBICILLA</i>	17
9.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK	17
9.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ	17
9.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ	17

9.4.	CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	18
9.5.	USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	18
9.6.	ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ	19
9.7.	PODSUMOWANIE	19
10.	INWENTARYZACJA PUCHACZA <i>BUBO BUBO</i>	20
10.1.	OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK	20
10.2.	RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ.....	20
10.3.	ANALIZA ZAGROŻEŃ	20
10.4.	CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	21
10.5.	USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH.....	21
10.6.	ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ	22
10.7.	PODSUMOWANIE.....	22
11.	PROJEKT WERYFIKACJI SDF OBSZARU I JEGO GRANIC	22
12.	LITERATURA.....	23
13.	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	24

1. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa obszaru	Puszcza nad Gwdą PLB300012
Kod obszaru	PLB300012
SDF	2020-10
Położenie	Województwo wielkopolskie; powiat Piliński, gminy: Kaczory, Piła, Szydłowo, Ujście, Wysoka; powiat Złotowski, gminy: Jastrowie, Krajenka, Tarnówka Województwo zachodniopomorskie; powiat Drawski, gmina Czaplinek; powiat Wałecki, gminy: Mirosławiec, Tuczno, Wałcz – gmina wiejska, Wałcz – gmina miejska
Powierzchnia obszaru (w ha)	77678,9 ha
Status prawny	Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO: 2007-10, Rozp. Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie OSO Natura 2000
Plan zadań ochronnych	Projekt planu zadań ochronnych, sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010r. Nr 34 poz.186 z późn. zm.)
Autorzy raportu/eksperti	ECO-EXPERT Sebastian Guentzel i Łukasz Ławicki Sp.j., ul. Dworcowa 2/317, 70-206 Szczecin, tel.: 503 006 840, e-mail: info@eco-expert.pl Eksperti: Sebastian Guentzel, Łukasz Ławicki
Sprawujący nadzór	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin, Telefon: 91 430 52 00, email: sekretariat.szczecin@rdos.gov.pl

2. SKŁAD ZESPOŁU EKSPERCKIEGO

- **Sebastian Guentzel** (koordynator, wspólnik firmy ECO-EXPERT), ornitolog z 30-letnim doświadczeniem, magister nauk przyrodniczych na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Szczecińskiego, współautor projektów planów ochrony dla obszarów Natura 2000, koordynator inwentaryzacji ornitologicznych dla ponad 30 obszarów specjalnej ochrony ptaków na zlecenie GDOŚ. Wykonawca i współautor ok. 100 ekspertyz na potrzeby raportów o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. Autor publikacji naukowych w recenzowanych czasopismach (w tym dotyczących metodyki liczenia ptaków).

- **Łukasz Ławicki** (ekspert, wspólnik firmy ECO-EXPERT), ornitolog z 20-letnim doświadczeniem, współautor projektów planów ochrony dla obszarów Natura 2000, koordynator inwentaryzacji ornitologicznych dla ponad 30 obszarów specjalnej ochrony ptaków na zlecenie GDOŚ. Wykonawca i współautor ok. 100 ekspertyz na potrzeby raportów o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. Członek rad redakcyjnych pism ornitologicznych Dutch Birding, Ornis Polonica, Ptaki Pomorza. Członek zespołu koordynującego monitoring ptaków w Polsce. Autor ok. 100 publikacji naukowych w recenzowanych czasopismach (w tym dotyczących metodyki liczenia ptaków).

- **Mateusz Gutowski** – ornitolog z 10-letnim doświadczeniem. Magister nauk przyrodniczych na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wykonawca i współautor kilkudziesięciu ekspertyz przyrodniczych na zlecenie RDOŚ i jednostek samorządu terytorialnego. Edukator przyrodniczy. Współautor kilku publikacji ornitologicznych oraz autor artykułów popularno-naukowych. Od 2012 roku prowadzi badania sów, szczególnie włośchatki *Aegolius funereus* i sóweczki *Glaucidium passerinum* w lasach północnej Wielkopolski i Pomorza (praca licencjacka Liczebność, rozmieszczenie i wybiórczość siedliskowa włośchatki *Aegolius funereus* na terenie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą”. UAM Poznań 2013). Członek Komitetu Ochrony Orłów i Nadnoteckiego Koła „PTOP Salamandra”.

- **Damian Ostrowski** – ornitolog z 14-letnim doświadczeniem. Magister nauk przyrodniczych na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Wykonawca monitoringów ornitologicznych na zlecenie GIOŚ oraz na potrzeby projektów farm wiatrowych. Uczestnik „Realizacji Krajowego Planu Ochrony Kulika Wielkiego”. Edukator przyrodniczy. Współautor kilku publikacji ornitologicznych oraz autor artykułów popularno-naukowych. Od 2012 roku prowadzi badania sów, szczególnie sóweczki *Glaucidium passerinum* i włośchatki *Aegolius funereus* w lasach północnej Wielkopolski i Pomorza. Członek Stowarzyszenia Ochrony Sów i Nadnoteckiego Koła „PTOP Salamandra”.

- **Maciej Duda**, ornitolog z ponad 30-letnim doświadczeniem, uprawnienia do obrączkowania wszystkich gatunków ptaków w Polsce; magister leśnictwa na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie; ukończone studia podyplomowe Kompensacja Przyrodnicza dla Obszarów Natura 2000 na SGGW w Warszawie; współautor projektów planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000; uczestnik i koordynator inwentaryzacji i monitoringów ornitologicznych na obszarach specjalnej ochrony ptaków; uczestnik Monitoringu Ptaków Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska od roku 2001; wykonawca i współautor ponad 100 ekspertyz ornitologicznych na potrzeby raportów oddziaływania na środowisko oraz PROW;

3. PODSTAWY OPRACOWANIA

Opracowanie wykonano na podstawie umowy nr 189/2019 z dn. 31.10.2019r. (CZĘŚĆ XVI zamówienia: Inwentaryzacja stanowisk i siedlisk gatunku. Ocena stanu ochrony gatunku na obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012: A030 bocian czarny *Ciconia nigra*, A073 kania czarna *Milvus migrans*, A074 kania ruda *Milvus milvus*, A075 bielik *Haliaeetus albicilla*, A215 puchacz *Bubo bubo* - populacje lęgowe) zawartej między Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska a ECO-EXPERT Sebastian Guentzel i Łukasz Ławicki Sp.j.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar położony jest w południowowschodniej części Pomorza Zachodniego, na pograniczu dwóch województw - w północnej części województwa wielkopolskiego i południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. W przeważającej części jest to rozległy obszar sandrowy powstały w wyniku odwadniania łądolodu w okresie stadiału pomorskiego. Jedynie w części południowej sandr przechodzi w ciągi czołowo more-nowych wzgórz i pagórków oraz powierzchnie moreny dennej o niewielkich deniwelacjach. Najbardziej zauważalnymi elementami topografii są tu liczne rynny erozyjne i sieć dolin rzecznych głęboko wciętych w powierzchnie sandrowe i morenowe. Część pierwotnych zbiorników, zarówno rynnowych, jak i wytopiskowych, przekształciła się w różnego rodzaju torfowiska. Obszar Puszczy nad Gwdą to rozległy kompleks leśny (bory sosnowe (suche, świeże i mieszane), a na dnie i zboczach dolin - lasy liściaste i mieszane). Rzeźba terenu jest pogłaczalna, silnie urozmaicona. Wokół jezior (głównie eutroficznych, ale również dystroficznych z cennymi gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi) o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu ha, utrzymują się rozległe torfowiska niskie, przejściowe i wysokie oraz tereny podmokłe. Częste jest występowanie dobrze wykształconych rozległych kompleksów źródliskowych ze specyficzną szatą roślinną. Największą rzeką Obszaru jest Gwda, prawy dopływ Noteci. Gwda jest zasilana przez kilkanaście niewielkich dopływów, najważniejsze to: Rurzyca, Piława i Płytnica (o charakterze "pstrągowym"). W obrębie ostoi znajdują się także połacie łąk kośnych; pola orne mają niewielki udział powierzchniowy. Na terenie ostoi zachowały się umocnienia Wału Po-morskiego z lat 1934-1945 (Nadarzyce, Szwecja, Jastrowie) - potencjalne zimowiska nietoperzy. Lasy ostoi rozczłonowane są terenami rolnymi: polami uprawnymi oraz łąkami i pastwiskami. W części są to bory sosnowe – suche, świeże i mieszane, sporadycznie bory bagienne, jednak przeważają tu sztuczne drzewostany sosnowe na siedliskach lasów liściastych lub mieszanych, często także na gruntach porolnych. W wielu miejscach tendencje do renaturyzacji tego typu drzewostanów przejawiają się w sposób wyraźny w postaci znacznej dynamiki samoistnie pojawiających się podrostów gatunków liściastych. Lasy liściaste reprezentowane są przez kilka typów zbiorowisk. Niewielkie powierzchnie zajmują buczyny, zarówno żyzne, jak i kwaśne z licznymi oczkami wytopiskowymi w okolicach Wałcza (Bukowina). W dolinach rzecznych i na ich obrzeżach zdarzają się niewielkie powierzchnie grądów typu atlantyckiego. Niewielkie są także fragmenty dąbrów. Nieco większą powierzchnię zajmują skupione w dolinach rzecznych, na obrzeżach jezior i w sąsiedztwie torfowisk łągi olszowo – jesionowe, olsy źródliskowe i zarośla wierzbowe.

5. METODYKA

5.1. METODYKA PRAC TERENOWYCH

Kod gatunku	Metodyka
Bocian czarny A030	- 2 kontrole: 20.III-20.IV; 20.VI-31.VII- Kontrola stref i stanowisk historycznych (IV)- liczenia z punktów obserwacyjnych: 7 punktów/100km² / 3h/punkt / godz. 7-17 / 3punkty/dzień- Wyszukiwanie gniazd we wcześniej ustalonych rewirach lęgowych (IV-VI)- Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach w lasach powyżej 80 lat w okresie późnojesiennozimowym (XII-II) [sezon 2020/21]- Wskazówki metodyczne wg Poradnika 2015- Punkty obserwacyjne (oddalone od siebie o ok. 3-4 km) głównie na niezadrzewionych wzgórzach, oddalonych, ok. 1 km od ściany lasu; w zwartych kompleksach leśnych obserwacje z dostrzegalni przeciwpożarowych.- Każda kontrola terenowa zapisana jako ślad w formacie GPX. Wszystkie punkty obserwacyjne naniesione w formacie GPX. Wszystkie gniazda naniesione w formacie GPX. Wszystkie stwierdzenia gatunku, prawdopodobne/przybliżone stanowiska i rewiry notowane i nanoszone na mapy terenowe.- Ocena liczebności na podstawie stwierdzonych terytoriów i gniazd
Kania ruda A074	- 2 kontrole: 25.III-15.IV; 20.VI-10.VII- Kontrola stref i stanowisk historycznych- liczenia z punktów obserwacyjnych: 8 punktów/100km² / 2h/punkt / godz. 9-17 / 4 punkty/dzień- Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach (IV-V)- Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach w lasach powyżej 80 lat w okresie późnojesiennozimowym (XII-II) [sezon 2020/21]- Wskazówki metodyczne wg Poradnika 2015- punkty obserwacyjne (najlepiej wyeksponowane wzniesienia, wieże widokowe, dostrzegalnie przeciwpożarowe w lasach) ustalone przed sezonem na podstawie map i potem zweryfikowane w terenie- bezpośrednio po powrocie na lęgowisko ptaki budują lub odnawiają gniazdo, odbywają toki, wtedy można łatwo zlokalizować rewir (drzewo gniazdowe zwykle znajduje się w niewielkiej odległości, 50-250m, od skraju lasu)- szczegóły techniki kontroli terenowej patrz: Poradnik metodyczny- Każda kontrola terenowa zapisana jako ślad w formacie GPX. Wszystkie punkty obserwacyjne naniesione w formacie GPX. Wszystkie gniazda naniesione w formacie GPX. Wszystkie stwierdzenia gatunku, prawdopodobne/przybliżone stanowiska i rewiry notowane i nanoszone na mapy terenowe. Notowane daty i godziny wszystkich kontroli.- Ocena liczebności na podstawie stwierdzonych terytoriów i gniazd
Kania czarna A073	- 2 kontrole z punktów: 1.IV-15.IV; 20.VI-10.VII- Kontrola stref i stanowisk historycznych- liczenia z punktów obserwacyjnych: 8 punktów/100km² / 2h/punkt / godz. 9-17 / 4 punkty/dzień- Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach (IV-V)- Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach w lasach powyżej 80 lat w okresie późnojesiennozimowym (XII-II) [sezon 2020/21]- Wskazówki metodyczne wg Poradnika 2015- punkty obserwacyjne (najlepiej wyeksponowane wzniesienia, wieże widokowe, dostrzegalnie przeciwpożarowe w lasach) ustalone przed sezonem na podstawie map i potem zweryfikowane w terenie- szczególne zwrócenie uwagi na zbiorniki wodne (miejsce gniazdowania i polowania)- bezpośrednio po powrocie na lęgowisko ptaki budują lub odnawiają gniazdo, odbywają toki, wtedy można łatwo zlokalizować rewir (drzewo gniazdowe zwykle znajduje się w niewielkiej odległości do 100m od skraju lasu)- szczegóły techniki kontroli terenowej patrz: Poradnik metodyczny- Każda kontrola terenowa zapisana jako ślad w formacie GPX. Wszystkie punkty obserwacyjne naniesione w formacie GPX. Wszystkie gniazda naniesione w formacie GPX. Wszystkie stwierdzenia gatunku, prawdopodobne/przybliżone stanowiska i rewiry notowane i nanoszone na mapy terenowe. Notowane daty i godziny wszystkich kontroli.- Ocena liczebności na podstawie stwierdzonych terytoriów i gniazd

Bielik A075	- 3 kontrole: 20.I-15.II; 20.II-20.III; 10.VI-30.VI - liczenia z punktów obserwacyjnych: 3 punkty/100km² / 2h/punkt / godz. 9-13 / 2 punkty/dzień - Kontrola stref i stanowisk historycznych - Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach (III) - Wyszukiwanie gniazd w ustalonych rewirach w lasach powyżej 80 lat w okresie późnojesiennie-zimowym (XII-II) [sezon 2020/21] - Wskazówki metodyczne wg Poradnika 2015 - punkty obserwacyjne (najlepiej wyeksponowane wzniesienia, wieże widokowe, dostrzegalnie przeciwpożarowe w lasach) ustalone przed sezonem na podstawie map i potem zweryfikowane w terenie - szczególnie ważne są obserwacje zapadania dorosłych w starych drzewostanach, a dołot z pokarmem jest prawie zawsze dowodem, że znajduje się tam gniazdo - szczegóły techniki kontroli terenowej patrz: Poradnik metodyczny - Każda kontrola terenowa zapisana jako ślad w formacie GPX. Wszystkie punkty obserwacyjne naniesione w formacie GPX. Wszystkie gniazda naniesione w formacie GPX. Wszystkie stwierdzenia gatunku, prawdopodobne/przybliżone stanowiska i rewiry notowane i nanoszone na mapy terenowe. Notowane daty i godziny wszystkich kontroli. - Ocena liczebności na podstawie stwierdzonych terytoriów i gniazd
Puchacz A215	- 1 kontrola odpowiednich siedlisk w okresie 15.II-30.III (w ramach tej kontroli dwukrotnie sprawdzenie wszystkich punktów nasłuchowych w odstępie 15-20 dni pomiędzy nimi) - 2 kontrola odpowiednich siedlisk w okresie 1.IV-31.V (jednorazowo te same punkty nasłuchowe; dodatkowo codzienne wyszukiwanie gniazd w rewirach wykrytych zarówno podczas 1 i 2 kontroli) - Kontrola stref, stanowisk historycznych i zainstalowanych platform - Wskazówki metodyczne wg Poradnika 2015 (warto też skorzystać z uwag metodycznych Mirskiego 2017) - Nocne nasłuchy w optymalnych warunkach pogodowych (wyż, bezchmurnie, bezwietrznie), zaplanowanie kontroli na okres pełni lub pierwszej kwadry zwiększa prawdopodobieństwo nocnej lokalizacji puchacza - Kontrola nocna będzie prowadzona od zmierzchu do godziny 21.00 w lutym, do 22.00 w marcu i do 23.00 w kwietniu i maju następnie 1,5 – 2h przed wschodem słońca. Na każdym punkcie nasłuch będzie prowadzony przez ok. 35 minut. - Stymulacja głosowa w przypadku puchacza jest mało efektywna, jednak niektóre ptaki (zwłaszcza sparowane samce) mogą się odzywać w odpowiedzi na odtwarzany głos. W związku z tym podczas kontroli zastosowana zostanie stymulacja głosowa w następującej kolejności: 10 minut nasłuchu - 2 minuty stymulacji – 23 minuty nasłuchu. - Zakłada się, że jeden obserwator w ciągu jednej nocy (ok 6h pracy) jest w stanie skontrolować 9-10 punktów (jeśli przyjąć kontrolę jednego stanowiska ok. 35 minut/stanowisko to w ciągu 4 godzin można skontrolować 6 punktów a dodatkowo 3 punkty przed wschodem słońca. Pomiędzy punktami obserwatorzy będą poruszać się samochodem. - Nasłuchy w pobliżu potencjalnych miejsc występowania gatunku tj. znane rewiry, lokalizacje stref ochronnych ptaków szponiastych i bociana czarnego oraz wszystkie siedliska dogodne dla puchacza - olsy, starodrzewy liściaste (bukowe) i mieszane, prześwietlone lasy w sąsiedztwie otwartych powierzchni, takich jak: łąki, pola, bagna, torfowiska, zbiorniki wodne. - Każda kontrola terenowa zapisana jako ślad w formacie GPX. Wszystkie punkty nasłuchowe naniesione w formacie GPX. Wszystkie gniazda naniesione w formacie GPX. Wszystkie stwierdzenia gatunku, prawdopodobne/przybliżone stanowiska i rewiry notowane i nanoszone na mapy terenowe. Notowane daty i godziny wszystkich kontroli. - Ocena liczebności na podstawie stwierdzonych terytoriów i gniazd

Badania prowadzono zgodnie z harmonogramem i metodyką dołączoną do umowy. Przyjęta metodyka prac terenowych jest standardem w tego typu badaniach, opracowana została na podstawie poradnika metodycznego (Chylarecki et al 2015). Kontrolami objęte zostały wszystkie odpowiednie dla inwentaryzowanych gatunków biotopy. Każda kontrola terenowa zapisana została jako ślad w formacie GPX. Wszystkie stanowiska naniesione zostały w postaci warstw SHP. Notowano daty i godziny wszystkich kontroli. Badania wykonano w następujących dniach: 06.12.2020; 20.01.2021; 21.01.2021; 25.01.2021; 04.02.2021; 05.02.2021; 11.02.2021; 15.02.2021; 18.02.2021; 21.02.2021; 22.02.2021; 23.02.2021; 24.02.2021; 26.02.2021; 27.02.2021; 01.03.2021; 09.03.2021; 17.03.2021; 18.03.2021; 21.03.2021; 22.03.2021; 24.03.2021; 25.03.2021; 26.03.2021;

31.03.2021; 07.04.2021; 09.04.2021; 10.04.2021; 11.04.2021; 12.04.2021; 13.04.2021; 14.04.2021; 19.04.2021; 20.04.2021; 21.04.2021; 22.04.2021; 24.04.2021; 25.04.2021; 28.04.2021; 12.05.2021; 22.05.2021; 23.05.2021; 24.05.2021; 25.05.2021; 27.05.2021; 28.05.2021; 30.05.2021; 31.05.2021; 20.06.2021; 23.06.2021; 24.06.2021; 26.06.2021; 28.06.2021; 29.06.2021;

6. INWENTARYZACJA BOCIANA CZARNEGO *CICONIA NIGRA*

6.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2021 roku na terenie ostoi w części zachodniopomorskiej zlokalizowano jedno gniazdo bociana czarnego znalezione w 2020 roku. Gniazdo umiejscowione było na buku w oddz. 533g, w kępie starszych drzew w 30-letnim d-stanie olchowym. Stanowisko w dużym kompleksie leśnym. Gniazdo w dobrym stanie, jednak podobnie jak w ubiegłym roku niezajęte. Brak strefy ochronnej. W sąsiedztwie strefa ochronna wokół gniazda rybołowa. W związku z powyższym ocenę liczebności dla OSO Puszcza nad Gwdą w części zachodniopomorskiej należy przedstawić jako 0 par lęgowych.

Szczegółowe dane ukazujące wyniki kontroli znajdują się w poniższej tabeli:

Lp.	ID stanowiska	Minimalna liczba par / terytoriów / samców	Maksymalna liczba par / terytoriów / samców	Jednostka liczebności	Status lęgowości	data obserwacji
1.	MD_CCN_01	0	0	-	-	2021

6.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ

RZECZYWISTY STAN OCHRONY					
ID stanowiska	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony/ zachowania	Ocena stanu ochrony stanowiska	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze
MD_CCN_01	U1	FV	U1	U1	U1

6.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ

L.p.	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
	Istniejące	Potencjalne		
1	B02.02 - wycinka lasu; B02.06 - przerzedzenie warstwy drzew;		Brak wyznaczonej strefy ochronnej. Ryzyko wycięcia drzewa gniazdowego, płoszenia ptaków i zniszczenia siedliska lęgowego gatunku wskutek prowadzonej gospodarki leśnej.	MD_CCN_01
2		B01 – Zalesianie terenów otwartych D02 - Sieci komunalne i usługowe C03 - Wykorzystywanie odnawialnej energii	Zmiana zagospodarowania terenów terenów otwartych, zwłaszcza poprzez zalesianie, jak również sukcesja lasów wiążąca się z utratą żerowisk. Budowa nowych oraz modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych.	cały obszar Natura 2000

		abiotycznej	Budowa farm wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą lokalizowanych w pobliżu miejsc łęgowych oraz żerowisk.	

6.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

L.p.	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
1	Utrzymanie populacji w niepogorszonym stanie i dążenie do jej zwiększenia poprzez zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów łęgowych, zapewnienie spokoju w miejscach rozrodu, ochronę żerowisk, ograniczenie możliwości kolizji i porażeń przez napowietrzne linie elektroenergetyczne oraz zapewnienie wolnej od farm wiatrowych przestrzeni powietrznej	Przez cały okres trwania PZO

6.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp.	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru, nie mniej niż 25% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat oraz nie mniej niż 10% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klas: odnowienia, do odnowienia, przebudowy oraz kęp pozostawianych po zrębach). Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów łęgowych w obszarze poprzez pozostawianie we wszystkich wydzieleniach użytkowanych rębnie, we wszystkich typach rębni, na minimum 5% powierzchni wydzielienia drzew w formie grup lub kęp do naturalnego rozpadu wraz z dolnymi partiami drzew. Wyznaczanie biogrup w sposób umożliwiający ich łączenie. Nie tworzenie kęp z najsłabszych drzew. Przy wyznaczaniu biogrup należy uwzględnić szczególnie ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne. Nie istnieje potrzeba tworzenia biogrup w przypadku: bloków upraw pochodnych, jeżeli stanowią je gatunki, dla których założono dany blok; zagrożenia bezpieczeństwa ludzi.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Lasy Państwowe, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
2.	Wyszukiwanie zajętych gniazd w celu objęcia ich ochroną strefową. Zapobieganie niepokojeniu ptaków w sezonie lęgowym przez ograniczenie ruchu pojazdów mechanicznych, nie udostępnianie dróg leśnych dla publicznego ruchu kołowego (oznakowanie dróg lub montaż szlabanów w miejscach ciągłego naruszania zakazu wjazdu na teren leśny). Zwiększenie ilości patroli straży leśnej w celu egzekwowania zakazu wjazdu na tereny leśne. Nie organizowanie i nie zezwalanie na organizację obozów i innych imprez masowych w rejonie znanych miejsc łęgowych.	Cały obszar Natura 2000	właściwe Nadleśnictwo
4.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni żerowisk poprzez niezalesianie i utrzymywanie niezmiennego użytkowania terenów otwartych – bagien, łąk, pasów przeciwpożarowych, a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach.	Cały obszar Natura 2000	Zarządcy gruntów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

5	W przypadku modernizacji istniejących lub budowy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych, podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu ograniczenia możliwości kolizji i porażen przez linie energetyczne. Lokalizacja i zakres stosowanych rozwiązań powinna być adekwatna do rzeczywistego wpływu inwestycji na awifaunę. Rekomenduje się następujące sposoby ograniczające wpływ infrastruktury: ostrzegacze, linie izolowane, osłony izolacyjne, skablowanie linii etc.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
6	W procedurach prognoz i ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko należy uwzględniać konieczność utrzymania drożności tras przelotu pomiędzy żerowiskami a lęgówiskami oraz konieczność zachowania wolnej przestrzeni powietrznej ponad żerowiskami	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

6.6. ANALIZA PRZYCZYŃ BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ

Mimo istniejącego gniazda bociana czarnego, w sezonie 2020-2021 nie odnotowano jego lęgów.

6.7. PODSUMOWANIE

Populacja lęgowa bociana czarnego w całym obszarze Natura 2000 PLB320017 Puszcza nad Gwdą została oceniona wg. SDF na 6-8 par (dla gatunku utworzono 3 strefy ochronne), jednak większość populacji (5-6 par) występowała w części ostoi w granicach województwa wielkopolskiego (Jermaczek et al. 2011). W części zachodniopomorskiej może gniazdować 1 para (niezajęte gniazdo w latach 2020-2021). Znaczenie ostoi dla gatunku nie należy rozpatrywać w odniesieniu do powierzchni ostoi w danym województwie. W skali całej ostoi jest to istotne lęgowisko tego gatunku w kraju, gdyż występuje tu ok. 0,8% polskiej populacji, skoncentrowane w części wielkopolskiej OSO (na podstawie danych Jermaczka et al. 2011).

7. INWENTARYZACJA KANI CZARNEJ *MILVUS MIGRANS*

7.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2021 roku na terenie ostoi w części zachodniopomorskiej stwierdzono jedno zajęte gniazdo kani czarnej. Stanowisko to znajduje się na skraju kompleksu leśnego. Około 500m od Jabłonowa i "Dzikiej Zagrody". Drzewostany sosnowe w wieku 60-80 lat, z bogatym podszytem. W oddz. 480c znajdują się co najmniej 3 gniazda, które zlokalizowano już w roku 2020, prawdopodobnie wszystkie zamiennie wykorzystywane przez kanię czarną. W związku z powyższym ocenę liczebności dla OSO Puszcza nad Gwdą w części zachodniopomorskiej należy określić jako 1 para lęgowa.

Lp.	ID stanowiska	Minimalna liczba par / terytoriów / samców	Maksymalna liczba par / terytoriów / samców	Jednostka liczebności	Status lęgowości	data obserwacji
1.	MD_MG_01	1	1	-	-	2021

7.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ

RZECZYWISTY STAN OCHRONY					
ID stanowiska	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony/ zachowania	Ocena stanu ochrony stanowiska	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze
PLB300012	FV	FV	U2	U2	U2

7.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ

L.p.	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
	Istniejące	Potencjalne		
1	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Zaprzestanie wyznaczania stref ochronnych. Realizacja działań ochronnych w okresie lęgowym może być przyczyną opuszczenia stanowiska i strat w lęgach.	PLB300012
2	B02.02 - wycinka lasu; B02.06 - przerzedzenie warstwy drzew;		Brak wyznaczonych stref ochronnych. Ryzyko wycięcia drzew gniazdowych, płoszenia ptaków i zniszczenia siedliska lęgowego gatunku wskutek prowadzonej gospodarki leśnej.	PLB300012
3		E - Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe A02 zmiana sposobu uprawy B01 – Zalesianie terenów otwartych D02 - Sieci komunalne i usługowe C03 - Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej	Zabudowa (głównie rekreacyjna i siedliskowa) linii brzegowej jezior i krajobrazu kulturowego będących żerowiskami gatunku Tworzenie wielkopowierzchniowych upraw rolnych oraz zamiana użytków zielonych na grunty orne Zmiana zagospodarowania terenów terenów otwartych, zwłaszcza poprzez zalesianie, jak również sukcesja lasów wiążąca się z utratą żerowisk. Budowa nowych oraz modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych. Budowa farm wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą lokalizowanych w pobliżu miejsc lęgowych oraz żerowisk.	PLB300012

7.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

L.p.	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
1	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Przez cały okres trwania PZO
3	Zapewnienie minimalnego udziału starych lasów	Przez cały okres trwania PZO

4	Ochrona żerowisk	Przez cały okres trwania PZO
5	Ograniczenie niepokożenia ptaków w sezonie lęgowym	Przez cały okres trwania PZO
6	Ograniczenie możliwości kolizji i porażen przez napowietrzne linie elektroenergetyczne	Przez cały okres trwania PZO
7	Zapewnienie wolnej od farm wiatrowych przestrzeni powietrznej	Przez cały okres trwania PZO

7.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp.	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze poprzez pozostawianie we wszystkich wydzieleniach użytkowanych rębnie, we wszystkich typach rębni, na minimum 5% powierzchni wydzielenia drzew w formie grup lub kęp do naturalnego rozpadu wraz z dolnymi partiami drzew. Wyznaczanie biogrup w sposób umożliwiający ich łączenie. Nie tworzenie kęp z najsłabszych drzew. Przy wyznaczaniu biogrup należy uwzględnić szczególnie ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne. Nie istnieje potrzeba tworzenia biogrup w przypadku: bloków upraw pochodnych, jeżeli stanowią je gatunki, dla których założono dany blok; zagrożenia bezpieczeństwa ludzi.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, Lasy Państwowe
2.	Utrzymywanie stref ochronnych przez okres 3 lat po opuszczeniu miejsca lęgu przez ptaki	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
3.	Planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru, nie mniej niż 25% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat oraz nie mniej niż 10% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klas: odnowienia, do odnowienia, przebudowy oraz kęp pozostawianych po zrębach)	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
4.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni żerowisk poprzez niezalesianie i utrzymywanie niezmienionego użytkowania terenów otwartych a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
5.	Zapobiegnięcie niepokożeniu ptaków w sezonie lęgowym przez ograniczenie ruchu pojazdów mechanicznych, nie udostępnianie dróg leśnych dla publicznego ruchu kołowego (oznakowanie dróg lub montaż szlabanów w miejscach ciągłego naruszania zakazu wjazdu na teren leśny). Zwiększenie ilości patroli straży leśnej w celu egzekwowania zakazu wjazdu na tereny leśne. Nie organizowanie i nie zezwalanie na organizację obozów i innych imprez masowych w rejonie znanych miejsc lęgowych.	Cały obszar Natura 2000	właściwe Nadleśnictwo
6.	W przypadku modernizacji istniejących lub budowy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych, podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu ograniczenia możliwości kolizji i porażen przez linie energetyczne.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
7	W procedurach prognoz i ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko należy uwzględniać konieczność utrzymania drożności tras przelotu pomiędzy żerowiskami a lęgowiskami oraz konieczność zachowania wolnej przestrzeni powietrznej ponad żerowiskami	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

7.6. ANALIZA PRZYCZYN BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ

Nie dotyczy.

7.7. PODSUMOWANIE

Populacja lęgowa kani czarnej w całym obszarze Natura 2000 PLB320017 Puszcza nad Gwdą została oceniona wg. SDF na 3-6 par, jednak bazowało to głównie na danych sprzed 2 dekad (Kujawa i Mizera 2010). Już inwentaryzacja w części wielkopolskiej obszaru dekadę temu wykazała brak stanowisk tego gatunku w części OSO, co wskazywało na negatywny trend tutejszej populacji (Jermaczek et al. 2011). Dane z części zachodniopomorskiej potwierdzają tę sytuację w całej ostoi, gdyż w roku 2020 nie odnotowano gniazdoania, natomiast w 2021 roku odnotowano 1 parę. Populacja lęgowa kani czarnej w obszarze Natura 2000 (zarówno całościowo jak i w odniesieniu w części zachodniopomorskiej) stanowi ok. 0,1% populacji krajowej (wyliczone na podstawie średniej wg. Chodkiewicz et al. 2019). Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że populacja tego gatunku w OSO Natura 2000 nie stanowi istotnego lęgowiska tego gatunku w skali Polski.

8. INWENTARYZACJA KANI RUDEJ *MILVUS MILVUS*

8.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2021 roku na terenie ostoi w części zachodniopomorskiej stwierdzono jedno zajęte gniazdo kani rudej. Stanowisko to znajduje się w sąsiedztwie drzewostanu sosnowego, na terenie którego w 2020 roku zlokalizowano kilka nieczynnych gniazd wykorzystywanych przez kanie w latach wcześniejszych. W związku z powyższym ocenę liczebności dla OSO Puszcza nad Gwdą w części zachodniopomorskiej należy określić jako 1 para lęgowa.

Lp.	ID stanowiska	Minimalna liczba par / terytoriów / samców	Maksymalna liczba par / terytoriów / samców	Jednostka liczebności	Status lęgowości	data obserwacji
1.	MD_MM_01	1	1	-	-	2021

8.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ

RZECZYWISTY STAN OCHRONY					
ID stanowiska	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony/ zachowania	Ocena stanu ochrony stanowiska	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze
PLB300012	FV	FV	U2	U2	U2

8.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ

L.p.	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
	Istniejące	Potencjalne		
1	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Zaprzestanie wyznaczania stref ochronnych. Realizacja działań ochronnych w okresie lęgowym może być przyczyną opuszczenia stanowiska i strat w lęgach.	PLB300012
2	B02.02 - wycinka lasu; B02.06 - przerzedzenie warstwy drzew;		Brak wyznaczonych stref ochronnych. Ryzyko wycięcia drzew gniazdowych, płoszenia ptaków i zniszczenia siedliska lęgowego gatunku wskutek prowadzonej gospodarki leśnej. Na drzewach ślady wyznaczenia kolejnej działki zrębowej	PLB300012
3		E - Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe A02 zmiana sposobu uprawy B01 – Zalesianie terenów otwartych D02 - Sieci komunalne i usługowe C03 - Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej	Zabudowa (głównie rekreacyjna i siedliskowa) linii brzegowej jezior i krajobrazu kulturowego będących żerowiskami gatunku Tworzenie wielkopowierzchniowych upraw rolnych oraz zamiana użytków zielonych na grunty orne Zmiana zagospodarowania terenów terenów otwartych, zwłaszcza poprzez zalesianie, jak również sukcesja lasów wiążąca się z utratą żerowisk. Budowa nowych oraz modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych. Budowa farm wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą lokalizowanych w pobliżu miejsc lęgowych oraz żerowisk.	PLB300012

8.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

L.p.	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
1	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Przez cały okres trwania PZO
3	Zapewnienie minimalnego udziału starych lasów	Przez cały okres trwania PZO
4	Ochrona żerowisk	Przez cały okres trwania PZO
5	Ograniczenie niepokojenia ptaków w sezonie lęgowym	Przez cały okres trwania PZO
6	Ograniczenie możliwości kolizji i porażeń przez napowietrzne linie elektroenergetyczne	Przez cały okres trwania PZO
7	Zapewnienie wolnej od farm wiatrowych przestrzeni powietrznej	Przez cały okres trwania PZO

8.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp.	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze poprzez pozostawianie we wszystkich wydzieleniach użytkowanych rębnie, we wszystkich typach rębni, na minimum 5% powierzchni wydzielania drzew w formie grup lub kęp do naturalnego rozpadu wraz z dolnymi partiami drzew. Wyznaczanie biogrup w sposób umożliwiający ich łączenie. Nie tworzenie kęp z najsłabszych drzew. Przy wyznaczaniu biogrup należy uwzględnić szczególnie ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne. Nie istnieje potrzeba tworzenia biogrup w przypadku: bloków upraw pochodnych, jeżeli stanowią je gatunki, dla których założono dany blok; zagrożenia	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, Lasy Państwowe

	bezpieczeństwa ludzi.		
2.	Utrzymywanie stref ochronnych przez okres 3 lat po opuszczeniu miejsca lęgu przez ptaki	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
3.	Planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru, nie mniej niż 25% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat oraz nie mniej niż 10% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klas: odnowienia, do odnowienia, przebudowy oraz kęp pozostawianych po zrębach)	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
4.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni żerowisk poprzez niezalesianie i utrzymywanie niezmienionego użytkowania terenów otwartych a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
5.	Zapobiegnięcie niepokojeniu ptaków w sezonie lęgowym przez ograniczenie ruchu pojazdów mechanicznych, nie udostępnianie dróg leśnych dla publicznego ruchu kołowego (oznakowanie dróg lub montaż szlabanów w miejscach ciągłego naruszania zakazu wjazdu na teren leśny). Zwiększenie ilości patroli straży leśnej w celu egzekwowania zakazu wjazdu na tereny leśne. Nie organizowanie i nie zezwalanie na organizację obozów i innych imprez masowych w rejonie znanych miejsc lęgowych.	Cały obszar Natura 2000	właściwe Nadleśnictwo
6.	W przypadku modernizacji istniejących lub budowy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych, podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu ograniczenia możliwości kolizji i porażen przez linie energetyczne.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
7	W procedurach prognoz i ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko należy uwzględniać konieczność utrzymania drożności tras przelotu pomiędzy żerowiskami a lęgowiskami oraz konieczność zachowania wolnej przestrzeni powietrznej ponad żerowiskami	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

8.6. ANALIZA PRZYCZYN BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ

Nie dotyczy.

8.7. PODSUMOWANIE

Populacja lęgowa kani rudej w całym obszarze Natura 2000 PLB320017 Puszcza nad Gwdą została oceniona wg. Jermaczka i in. (2011) na 6-7 par, z tego 2-5 par występowało w części ostoi w granicach województwa wielkopolskiego (Jermaczek et al. 2011). W części zachodniopomorskiej w sezonie 2020 nie stwierdzono stanowisk kani rudej, natomiast w roku 2021 odnotowano 1 parę. Znaczenie ostoi dla gatunku nie należy rozpatrywać w odniesieniu do powierzchni ostoi w danym województwie. W skali całej ostoi może występować ok. 0,4% polskiej populacji (na podstawie danych Jermaczka et al. 2011 i niniejszych danych), co wskazuje że ostoja nie jest aktualnie istotnym obszarem lęgowym w skali kraju.

9. INWENTARYZACJA BIELIKA *HALIAEETUS ALBICILLA*

9.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2021 roku na terenie ostoi w części zachodniopomorskiej stwierdzono występowanie bielika na 2 stanowiskach. Poza tymi stanowiskami na terenie badanego obszaru zlokalizowane są jeszcze 3 stanowiska, na których obecność lęgów stwierdzono w 2020 roku. W związku z powyższym liczebność dla ostoi określona została na poziomie od 2 do 5 par. Szczegółowe dane ukazujące wyniki kontroli znajdują się w poniższej tabeli:

Lp.	ID stanowiska	Minimalna liczba par / terytoriów / samców	Maksymalna liczba par / terytoriów / samców	Jednostka liczebności	Status lęgowości	data obserwacji
1	MD_HA_01	1	1	p	WYS	2021
2	MD_HA_02	0	0			2021
3	MD_HA_03	0	0			2021
4	MD_HA_04	0	0			2021
5	MD_HA_05	0	0			2021
6	MD_HA_06	1	1	p	KT	2021

9.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ

RZECZYWISTY STAN OCHRONY					
ID stanowiska	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony/ zachowania	Ocena stanu ochrony stanowiska	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze
MD_HA_01	FV	FV	FV	FV	U1
MD_HA_02	U1	FV	U1	U1	
MD_HA_03	U1	FV	U1	U1	
MD_HA_04	U1	FV	U1	U1	
MD_HA_05	U1	FV	U1	U1	
MD_HA_06	FV	FV	FV	FV	

9.3 ANALIZA ZAGROZEŃ

L.p.	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
	Istniejące	Potencjalne		
1		G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	Drzewo gniazdowe niedaleko rzeki będącej licznie uczęszczanym szlakiem kajakowym. Istnieje potencjalne ryzyko zatrzymywania się turystów na postój w sąsiedztwie gniazda, co może prowadzić do płoszenia ptaków. Szczególnie istotne w maju, kiedy rusza sezon kajakowy.	MD_HA_02
2	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	G05.07 - Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Gniazdo na terenie rezerwatu, ale bez wyznaczonej strefy ochronnej. Realizacja działań ochronnych w okresie lęgowym może być przyczyną opuszczenia stanowiska i strat w lęgach. W roku 2020 planowano wykonanie takich prac w sąsiedztwie gniazda z uwagi na brak wiedzy o stanowisku. Po konsultacji z RDOŚ, przesunięto termin wykonania.	MD_HA_05

3	B02.02 - wycinka lasu; B02.06 - przerzedzenie warstwy drzew;		Brak wyznaczonych stref ochronnych. Ryzyko wycięcia drzew gniazdowych, płoszenia ptaków i zniszczenia siedliska lęgowego gatunku wskutek prowadzonej gospodarki leśnej.	MD_HA_04, MD_HA_06
4	F03.01 - polowanie		Myśliwska ambona ustawiona w strefie ochronnej, w odl. ok. 340m od gniazda. Polowanie (huk, zwłaszcza po zachodzie słońca, ale także dochodzenie postrzałka, który może uciekać w głąb strefy) mogą być przyczyną porzucenia lęgu lub opuszczenia stanowiska szczególnie w okresie lęgowym oraz zajmowania gniazd.	MD_HA_03
		E Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych A02 zmiana sposobu uprawy B01 – Zalesianie terenów otwartych D02 - Sieci komunalne i usługowe C03 -Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej	Zabudowa (głównie rekreacyjna i siedliskowa) linii brzegowej jezior i krajobrazu kulturowego będących żerowiskami gatunku Niewłaściwa gospodarka rybacka na jeziorach przyczyniająca się do zubożenia żerowisk Tworzenie wielkopowierzchniowych upraw rolnych oraz zamiana użytków zielonych na grunty orne Zmiana zagospodarowania terenów terenów otwartych, zwłaszcza poprzez zalesianie, jak również sukcesja lasów wiążąca się z utratą żerowisk. Budowa nowych oraz modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych. Budowa farm wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą lokalizowanych w pobliżu miejsc lęgowych oraz żerowisk.	cały obszar Natura 2000

9.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

L.p.	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
1	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Przez cały okres trwania PZO
2	Ochrona strefowa	Przez cały okres trwania PZO
3	Zapewnienie minimalnego udziału starych lasów	Przez cały okres trwania PZO
4	Ochrona żerowisk	Przez cały okres trwania PZO
5	Ograniczenie niepokożenia ptaków w sezonie lęgowym	Przez cały okres trwania PZO
6	Ograniczenie możliwości kolizji i porażeń przez napowietrzne linie elektroenergetyczne	Przez cały okres trwania PZO
7	Zapewnienie wolnej od farm wiatrowych przestrzeni powietrznej	Przez cały okres trwania PZO

9.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp.	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze poprzez pozostawianie we wszystkich wydzieleniach użytkowanych rębnie, we wszystkich typach rębni, na minimum 5% powierzchni wydzielenia drzew w formie grup lub kęp do naturalnego rozpadu wraz z dolnymi partiami drzew. Wyznaczanie biogrup w sposób umożliwiający ich łączenie. Nie tworzenie kęp z najsłabszych drzew. Przy wyznaczaniu biogrup należy uwzględnić szczególnie ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne. Nie istnieje potrzeba tworzenia biogrup w przypadku: bloków upraw pochodnych, jeżeli stanowią je gatunki, dla których założono dany blok; zagrożenia bezpieczeństwa ludzi.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Lasy Państwowe, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

2.	Utrzymywanie stref ochronnych przez okres 5 lat po opuszczeniu miejsca lęgu przez ptaki	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska Szczecinie
3.	Planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru, nie mniej niż 25% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat oraz nie mniej niż 10% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klas: odnowienia, do odnowienia, przebudowy oraz kęp pozostawianych po zrębach)	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Lasy Państwowe Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
4.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni żerowisk poprzez niezalesianie i utrzymywanie niezmienionego użytkowania terenów otwartych a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach.	Cały obszar Natura 2000	Właściciele i zarządcy gruntów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
5.	Zapobiegnięcie niepokojeniu ptaków w sezonie lęgowym przez ograniczenie ruchu pojazdów mechanicznych, nie udostępnianie dróg leśnych dla publicznego ruchu kołowego (oznakowanie dróg lub montaż szlabanów w miejscach ciągłego naruszania zakazu wjazdu na teren leśny). Zwiększenie ilości patroli straży leśnej w celu egzekwowania zakazu wjazdu na tereny leśne. Nie organizowanie i nie zezwalanie na organizację obozów i innych imprez masowych w rejonie znanych miejsc lęgowych.	Cały obszar Natura 2000	właściwe Nadleśnictwo
6.	W przypadku modernizacji istniejących lub budowy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych, podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu ograniczenia możliwości kolizji i porażen przez linie energetyczne.	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
7	W procedurach prognoz i ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko należy uwzględniać konieczność utrzymania drożności tras przelotu pomiędzy żerowiskami a lęgowiskami oraz konieczność zachowania wolnej przestrzeni powietrznej ponad żerowiskami	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

9.6. ANALIZA PRZYCZYN BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ

Nie dotyczy

9.7. PODSUMOWANIE

Populacja lęgowa bielika w całym obszarze Natura 2000 PLB320017 Puszcza nad Gwdą została oceniona wg. SDF na 6-9 par, z czego 2-3 pary występowały w część ostoi w granicach województwa wielkopolskiego (Jermaczek et al. 2011). W roku 2020 w części zachodniopomorskiej odnotowano 5-6 par, natomiast rok później 2-5 par. Wraz z danymi z części wielkopolskiej wskazuje na występowanie w całym obszarze do 7-9 par, czyli liczebność niemal identyczną jak podawaną w SDF. Wskazuje to że liczebność bielika w ostoi jest dość stabilna. Znaczenie ostoi dla gatunku nie należy rozpatrywać w odniesieniu do powierzchni ostoi w danym województwie. Populacja lęgowa bielika w całym obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą stanowi ok. 0,5% populacji krajowej (wyliczone na podstawie średniej wg. Chodkiewicz et al. 2019). Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że populacja tego gatunku w całym obszarze Natura 2000 stanowi istotne lęgowisko tego gatunku w skali Polski.

10. INWENTARYZACJA PUCHACZA *BUBO BUBO*

10.1. OCENA LICZEBNOŚCI NA PODSTAWIE STWIERDZONYCH STANOWISK

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2021 roku na terenie ostoi w części zachodniopomorskiej stwierdzono występowanie puchacza na trzech stanowiskach. Poza tymi stanowiskami na terenie badanego obszaru zlokalizowane są jeszcze trzy strefy ochronne, na terenie których puchacz stwierdzany był w latach wcześniejszych, w tym jedna, na terenie której obecność puchacza stwierdzono w 2020 roku. W związku z powyższym liczebność dla części ostoi w granicach województwa zachodniopomorskiego określona została na poziomie od 3 do 4 par lęgowych. Szczegółowe dane ukazujące wyniki kontroli znajdują się w poniższej tabeli:

Lp.	ID stanowiska	Minimalna liczba par / terytoriów / samców	Maksymalna liczba par / terytoriów / samców	Jednostka liczebności	Status lęgowości	data obserwacji
1	MG_BB_01	0	0			2021
2	MG_BB_02	1	1	p	S	2021
3	MG_BB_03	0	0			2021
4	MG_BB_04	1	1	p	S	2021
5	MG_BB_05	1	1	p	S	2021

10.2. RZECZYWISTY STAN OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH EKSPERTYZĄ

RZECZYWISTY STAN OCHRONY					
ID stanowiska	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony/ zachowania	Ocena stanu ochrony stanowiska	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze
MG_BB_01	U1	FV	FV	FV	FV
MG_BB_02	FV	FV	FV	FV	
MG_BB_03	U1	FV	FV	FV	
MG_BB_04	FV	FV	FV	FV	
MG_BB_05	FV	FV	FV	FV	

10.3. ANALIZA ZAGROŻEŃ

L.p.	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
	Istniejące	Potencjalne		
1	B02 - Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji		Niepokojenie ptaków w wyniku działalności gospodarczej (w tym prace leśne); W granicach obu stwierdzonych terytoriów prowadzone są prace leśne mogące powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym	MG_BB_01 MG_BB_02
2	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi; Upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgowisk. W granicach jednego z terytoriów puchacza wycięto d-stan sosnowy w wieku 119 lat, będący potencjalnym miejscem lęgu	MG_BB_02
3	B02 - Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie		Prace leśne (zręby, trzebieże w trakcie sezonu lęgowego, tj. pomiędzy 1 kwietnia a 30	MG_BB_02

	lasów i plantacji		czerwca). W granicach jednego z terytoriów puchacza prowadzone były prace leśne w d- stanie So114 w okresie lęgowym, mogące płoszyć ptaki	
4		G05 - Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	1. Zabudowa rozproszona wszelkiego typu (produkcja, osadnictwo, rekreacja) niewłaściwie zaplanowana skutkuje zmianami w krajobrazie i utratą siedlisk - na zachodnim brzegu jez. Zdbiczno istnieje i stale się rozrasta zabudowa domków letniskowych; 2. Płoszenie w wyniku uprawiania sportu i innych form wypoczynku w okresie lęgowym na jez. Zdbiczno i jez. Lubianka	MG_BB_01 MG_BB_02
5		J02.01 - Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Wysychanie i zanik terenów bagiennych (mokradła, bagien, torfowisk, olsów) wynikające ze zmian klimatycznych, w mniejszym stopniu w wyniku działalności człowieka, prowadzące do pogorszenia stanu żerowisk lub ich utraty	MG_BB_01 MG_BB_02
6		K03.04 - drapieżnictwo	Presja drapieżników mogąca powodować straty, zwłaszcza w lęgach naziemnych.	wszystkie stanowsiska

10.4. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

L.p.	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
1	Utrzymanie populacji w nie pogorszonym stanie i dążenie do jej zwiększenia poprzez zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, zapewnienie spokoju w miejscach rozrodu, eliminację potencjalnych drapieżników oraz ochronę żerowisk.	Przez cały okres trwania PZO

10.5. USTALENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp.	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych - Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru Natura 2000, nie mniej niż 10% drzewostanów (wydzielonych) w wieku powyżej 100 lat w tym 5% drzewostanów w wieku powyżej 120 lat (nie włączając klasy odnowienia, klasy do odnowienia oraz kęp pozostawionych po zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych). Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny leśne w obszarze Natura 2000	Lasy Państwowe, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
2.	Budowa sztucznych gniazd - Budowa i montaż sztucznego gniazda w obrębie każdego potwierdzonego rewiru, rewirów historycznych, oraz dogodnych siedlisk w odległości przynajmniej 10 km od stref puchacza i bielika oraz 5 km od pozostałych gatunków strefowych. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny leśne zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w obszarze Natura2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
3.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew - Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych	Tereny leśne zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo	Lasy Państwowe Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

	w granicach obszaru Natura 2000, nie mniej niż 10% drzewostanów (wydzielń) w wieku powyżej 100 lat w tym 5% drzewostanów w wieku powyżej 120 lat (nie włączając klasy odnowienia, klasy do odnowienia oraz kęp pozostawionych po zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych). Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Leśne Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000	
4.	Zmniejszenie presji drapieżników	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie w porozumieniu z kołami łowieckimi
5.	Ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych położonych na trwałych użytkach zielonych - Utrzymanie powierzchni i stanu siedlisk przedmiotu ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych w nie pogorszonej formie Działania fakultatywne: 1) Ekstensywne użytkowanie kośne, kośnopastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych utrzymujące siedlisko gatunku. 2) Wykaszanie użytków zielonych po 1 sierpnia. 3) Wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do 15 października przy obsadzie zwierząt wynoszącej maksymalnie 1,0 DJP/ha. 4) Usunięcie lub ułożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie niezwłocznie po ustaniu przyczyn ze względu, na które termin ten nie był przestrzegany. Termin wykonania: działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Łąki i pastwiska na działkach ewidencyjnych wymienionych w PZO, a także na działkach, które zostaną wskazane po kolejnych etapach monitoringu gatunku	Zarządcy gruntów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
6	Objęcie ochroną strefową wszystkich zasiedlonych gniazd. Zapewnienie spokoju w miejscach rozrodu i ochrona przed kolizjami	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

10.6. ANALIZA PRZYCZYN BRAKU WYSTĘPOWANIA PRZEDMIOTU OCHRONY W OBSZARZE BADAŃ

Nie dotyczy

10.7. PODSUMOWANIE

Populacja lęgowa puchacza w całym obszarze Natura 2000 PLB320017 Puszcza nad Gwdą została oceniona wg. SDF na 5-6 par, z czego 1-2 pary występowały w części ostoi w granicach województwa wielkopolskiego (Jermaczek et al. 2011). W roku 2020 w części zachodniopomorskiej odnotowano 2-4 par, a rok później 3-4 pary. Wraz z danymi z części wielkoposkiej wskazuje na występowanie w całym obszarze 4-6 par, czyli liczebność dość podobną jak podawaną w SDF. Może to sugerować że liczebność puchacza w ostoi jest dość stabilna. Znaczenie ostoi dla gatunku nie należy rozpatrywać w odniesieniu do powierzchni ostoi w danym

województwie. Populacja lęgowa puchacza w całym obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą stanowi ok. 1,4% populacji krajowej (wyliczone na podstawie średniej wg. Chodkiewicz et al. 2019). Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że populacja tego gatunku w całym obszarze Natura 2000 stanowi istotne lęgowisko tego gatunku w skali Polski.

11. PROJEKT WERYFIKACJI SDF OBSZARU I JEGO GRANIC

Brak uzasadnienia do zmiany granic obszaru Natura 2000. Projekt weryfikacji SDF stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

12. LITERATURA

Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008–2012. *Ornis Pol.* 56: 149–189.

Chodkiewicz T., Chylarecki P., Sikora A., Wardecki Ł., Bobrek R., Neubauer G., Marchowski D., Dmoch A., Kuczyński L. 2019. Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013–2018: stan, zmiany, zagrożenia. *Biuletyn Monitoringu Przyrody* 20: 1–80.

Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.). 2015. *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2.* GIOŚ, Warszawa.

Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Ochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zielińska M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. *Trendy liczebności ptaków w Polsce.* GIOŚ, Warszawa.

Jermaczek A., Chapiński P., Duda M., Glapan J., Kryza K., Plata W., Stanilewicz A. 2011. Ptaki stanowiące przedmioty ochrony w wielkopolskiej części obszaru specjalnej ochrony Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą” i propozycje działań ochronnych. *Przegl. Przyr.* 22, 2: 32–64.

Jędrzejewska B., Jędrzejewski W. 2001. *Ekologia zwierząt drapieżnych Puszczy Białowieskiej*, PWN, Warszawa, ss. 169–170.

Kujawa D., Mizera T. 2010. Puszcza nad Gwdą. W: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.). Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.

Ruprecht L., Szwagrzak A. 1988, Atlas rozmieszczenia sów Strigiformes w Polsce. *Studia Naturae* Tom 32, ser. A,

Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ. Warszawa.

13. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 Mapy tematyczne

Załącznik 2 Dokumentacja fotograficzna

Załącznik 3 Karty obserwacji

Załącznik 4 Warstwy GIS

Załącznik 5 Pliki GPX

Załącznik 6 Aktualizacja SDF